

Svar på skriftligt spörsmål SSS 101/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om asylsökande barns rättigheter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 101/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli-Poika Parviainen /gröna:

Hur tryggas asylsökande barns rättigheter och avser man att i mer omfattande grad bedöma eller utreda vilka effekter ändringarna i lagstiftningen har på genomförandet av barns rättigheter och om ärendet utreds, med vilken tidtabell ska det ske?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Barnets rättigheter ingår både i grundlagen och utlänningslagen. Finland har ratificerat konventionen om barnets rättigheter, Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning och Europakonventionen. Det här innebär att principerna i konventionerna har integrerats i vår lagstiftning och att lagarna tillämpas i enlighet med konventionerna. Utlänningslagen kräver att vid beslutsfattande som gäller minderåriga barn ska särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa.

Barnets bästa är en rättsprincip som enligt lagen alltid beaktas i allt beslutsfattande vid Migrationsverket såvida beslutet gäller ett barn. Varje fall är individuellt och under beslutsprövningen beaktas barnets situation som en helhet – den individuella bakgrunden, situationen och behoven – utöver övriga faktorer. Att barnets bästa ska beaktas innebär inte att barnets bästa i alla fall är avgörande för utgången. Inget EU-land beviljar exempelvis automatiskt asyl för alla barn under 18 år. Att barnets bästa beaktas innebär inte heller att alla barn beviljas uppehållstillstånd i Finland även om levnadsförhållandena vore bättre än i ursprungslandet. En trygg uppväxtmiljö är viktig för barnet, och utsättning för allvarlig skada utesluter vanligtvis övriga faktorer. Barn kan ändå på basis av sin sårbarhet ha rentav starkare grunder för internationellt skydd än vuxna och det finns vissa former av förföljelse som endast gäller barn. Detta och säkerhetsläget på barnets hemort beaktas vid asylbeslutet för såväl barn med familj som ensamkommande asylsökande barn.

Migrationsverket bedömer barnets bästa ur tillståndsmyndighetens perspektiv och bedömer då exempelvis var barnet har starkast band, också språkligt och kulturellt, och vilken miljö som bäst stöder uppväxten. Vanligtvis ligger det i barnets bästa att växa upp med sin familj i sin egen kultur. Om en familj till exempel ansöker om uppehållstillstånd i Finland och får ett negativt beslut är barnets bästa att få återvända med föräldrarna.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 101/2018 rd

Med stöd av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) förordnas en företrädare för minderåriga asylsökande och om denna eller den minderåriga ansöker om offentlig rättshjälp får personen säkerligen alltid sådan i det fall att hon eller han inte har egna tillgångar. Minderåriga asylsökande får under hela processen offentligt finansierad rättshjälp. Den rättshjälp minderåriga får är mer omfattande än andra asylsökandes rättshjälp eftersom inga särskilda motiveringar behöver framföras för att ett rättsbiträde ska få närvara vid asylsamtalet. I förvaltningskedet är det i regel ett offentligt rättsbiträde som står för rättshjälpen. De offentliga rättsbiträdena är insatta i flyktingjuridiken och får kontinuerligt utbildning. I domstolsskedet kan man direkt välja ett privat rättsbiträde och få en avgiftsfri rättegång. Minderåriga som ansöker om asyl får lika god och högklassig rättshjälp som finländska minderåriga och rättshjälpen ges i enlighet med grunderna i rättshjälpslagen. Enligt uppgifter från justitieministeriet har proportionerna mellan offentliga och privata rättsbiträden under den senaste tiden varit omkring 50/50.

Att tillämpningsområdet för försörjningsförutsättningen i juni 2016 utvidgades till att omfatta de så kallade gamla familjernas medlemmar i fråga om personer som beviljats internationellt skydd var regeringens politiska vilja. Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Enligt förarbetena till grundlagen (RP 309/1993 rd) är utgångspunkten för regleringen den internationella rättens huvudregel om att en utlänning inte i allmänhet har rätt att bosätta sig i ett annat land. Regleringen av utlänningars rätt av resa in i och vistas i Finland och tillämpningen av regelverket ska dock beakta internationella förbindelser och Europeiska unionens lagstiftning, vilka är bindande för Finland.

Enligt avgörandep Praxis vid Europeiska människorättsdomstolen leder inte skyddet för familjelivet till att staten är förpliktad att godkänna familjeåterförening inom sitt territorium. Domstolen har inte heller i princip sett det som ett oskäligt krav att en utlänning som bosätter sig i landet ska styrka att han eller hon har tillräckliga självständiga och bestående inkomster för att svara för den grundläggande försörjningen för den familj som återförenas. Domstolen har dock prövat om kravet på försörjning i det aktuella fallet var skäligt ("reasonable") (Konstatinov mot Nederländerna (26.4.2007), punkterna 48 och 50).

Det grundläggande syftet med den fastställda inkomstnivån är att inkomsten ska kunna anses tryggad om personen inte kan antas hamna i behov av utkomststöd eller någon annan förmån som tryggar utkomsten. Således ska den tryggade inkomstnivån vara sådan att man faktiskt klarar sig på den.

Det faktum att en familj inte uppfyller försörjningsförutsättningen och därför inte kan leva ett gemensamt familjeliv i Finland är inte i regel en kränkning av skyddet för privatlivet. Den möjlighet som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen om en möjlighet att i enskilda fall avvika från försörjningsförutsättningen är central för att garantera att förutsättningen inte blir oskälig i ett enskilt fall. Barnets bästa omnämns särskilt i bestämmelsen som en grund för avvikelser. 39 § i utlänningslagen har stadgats med stöd från grundlagsutskottet (GrUU 4/2004 rd) liksom utifrån

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 101/2018 rd

de ändringar som gjorts i fråga om ett utvidgande av tillämpningen av försörjningsförutsättningen (GrUU 27/2016 rd).

Man har försökt göra ansökningsprocessen för uppehållstillstånd smidigare. Den elektroniska ärendehantering (den s.k. Enter Finland-tjänsten) öppnades i november 2016 för att även inkludera familjemedlemmars uppehållstillstånd. Målet var att göra familjeåterföreningsprocessen smidigare över lag, men särskilt ville man trygga den faktiska användningen av avvikelser i fråga om tillämpningen av försörjningsförutsättningens tre månader långa tidsfrist. I samband med lagändringen i fråga om utvidgandet av försörjningsförutsättningen fördes en skyldighet in att i samband med att en flykting delges ett beslut om att asyl beviljats eller om att han eller hon godkänts att tas emot inom Finlands flyktingkvot ska han eller hon underrättas om att familjemedlemmar kan beviljas uppehållstillstånd utan att försörjningsförutsättningen tillämpas. Att man utlokaliserade mottagningen av ansökningarna om uppehållstillstånd till Ankara i Turkiet i december 2016 var ett led i processen att göra förfarandet smidigare.

FN:s barnorganisation Unicef publicerade studien Protected on paper? De observationer som läggs fram där granskas gemensamt vid inrikesministeriet och Migrationsverket och man utreder huruvida dessa observationer tarvar särskilda åtgärder.

Huruvida de som ansöker om internationellt skydd får tillräcklig och kvalitativ rättshjälp kommer att utredas inom ramen för statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet (den s.k. TEAS). Utredningen inleds för närvarande. Justitieministeriet följer kontinuerligt med effekterna av lagändringarna, som trädde i kraft i september 2016, på de asylsökandes rättsskydd och bedömer ändringsbehoven utifrån den information man erhåller. Även justitieminister Häkkänen den 23 mars 2018 besvarat ett skriftligt spørgsmål om rättshjälp och rättsskydd för asylsökande (SSS 65/2018 rd).

Helsingfors den 12.4.2018

Inrikesminister Kai Mykkänen